

Q & A

Q & A TIL KOMMUNEKREDIT'S FORETRÆDE FOR FOLKETINGETS ENERGI-, FORSYNINGS- OG KLIMAUDVALG 15. NOVEMBER 2018

15. november 2018

Q1: Hvem har adgang til lån i KommuneKredit?

A1: KommuneKredit finansierer offentlige formål. Følgende enheder kan optage lån i KommuneKredit, hvis der er tale om et låneberettiget offentligt formål: Kommuner, regioner, kommunale fællesskaber og andre enheder, hvor en kommune eller region har stillet garanti for lånebeløbet, fx fjernvarmeselskaber.

Q2: Kan alle låneberettigede enheder låne til samme rente og på samme vilkår?

A2: Ja, alle låneberettigede enheder kan låne til samme rente og på samme vilkår i KommuneKredit, uanset postnummer. Det skyldes, at medlemmerne hæfter solidarisk for foreningens forpligtelser, og at foreningen ikke skal tjene penge på udlånet. KommuneKredit bygger på den gode danske model, at når vi går sammen i forening og hæfter solidarisk, så er fællesskabet stærkere.

Q3: Er det obligatorisk for kommuner, forsyningsselskaber m.fl. at optage lån i KommuneKredit?

A3: Nej, de er frit stillet til at optage lån andre steder.

Q4: Hvad er fjernvarmesektorens samlede gæld til KommuneKredit, og hvad koster det at refinansiere lånene?

A4: Der er eksisterende udlån til fjernvarme og kraftvarme med en samlet markedsværdi på ca. 25 mia. kr. fordelt på ca. 330 selskaber i hele landet. Hvis KommuneKredit, som følge af ændret national regulering, bliver nødt til at kræve lånene indfriet, kan regningen beløbe sig til flere hundrede millioner kroner årligt.

Q5: Hvorfor er KommuneKredits lån attraktive?

A5: KommuneKredits formål er at tilbyde kommuner og regioner finansiering til lavest mulige omkostninger. KommuneKredits finansiering er attraktiv fordi:

- Kommuner og regioner hæfter solidarisk for KommuneKredits forpligtelser. Det betyder en høj kreditvurdering, så KommuneKredit kan låne billigt på de internationale kapitalmarkeder. Køberne af KommuneKredits obligationer tæller bl.a. nationalbanker, pensionskasser og banker.
- KommuneKredit skal ikke tjene penge på långivningen. Den rentemarginal, som KommuneKredit lægger oveni sine egne låneomkostninger, er beskednen. Den skal alene dække KommuneKredits udgifter til administration og nødvendig henlæggelse til foreningens egenkapital. Foreningen må ikke betale udbytte til ejerne.

Q6: Hvilke alternativer er der til finansiering i KommuneKredit?

A6: Alternative finansieringskilder kunne være realkreditinstitutter, banker, pensionskasser eller kapitalfonde. Finansieringsomkostningerne vil alt andet lige være højere her end hos KommuneKredit. Derudover vil der være store regionale forskelle på muligheder og vilkår.

- Realkreditinstitutter er et godt alternativ, men de kan som udgangspunkt kun belåne op til 60 % af anlæggets værdi, og kun i det omfang der kan tinglyses pant i anlægget (der skal være tale om en "ejendom til brug for energiforsyningsvirksomhed").
- Banker finansierer sædvanligvis ikke med så lang løbetid uden sikkerhed.
- Pensionskasser forventer typisk et betydeligt afkast på langfristede infrastrukturinvesteringer, der er nævnt op til 10%.
- Kapitalfonde har tidligere været interesserede i at investere i infrastruktur og dermed blive ejere. Udsigten til mulige monopolgevinster vil være attraktiv.

Q7: Er det undersøgt konkret, hvilke investorer der kunne have interesse i at investere i fjernvarmesektoren?

A7: KommuneKredit er ikke bekendt med, at der er foretaget undersøgelser af, i hvilket omfang der findes investorer med interesse i lange investeringer af den karakter og til hvilken rente, det i givet fald ville ske, herunder regionale forskelle på finansieringsmuligheder.

Q8: Fører KommuneKredit-lån med lav rente til fejl- og overinvesteringer?

A8: Det har været fremført i debatten, at de lave renter i KommuneKredit fører til fejl- og overinvesteringer, særligt fordi KommuneKredit ikke laver en vurdering af "business casen". Det er en misforståelse. Kommunale investeringsbeslutninger foretages ikke, fordi renten er lav.

- Når et fjernvarmeselskab henvender sig til KommuneKredit med en låneanmodning, har den pågældende anlægsinvestering allerede været genstand for behandling og beslutning i kommunalbestyrelsen. Beslutningen i kommunalbestyrelsen træffes ud fra en energimæssig, samfundsøkonomisk og miljømæssig vurdering af projektet i henhold til projektbekendtgørelsen. Inden KommuneKredit yder lånet, har kommunalbestyrelsen med andre ord vurderet, at det er et samfundsøkonomisk fordelagtigt projekt.
- En privat bank vurderer heller ikke, om der eksempelvis er behov for at investere i nye varmerør for at sikre forsyningssikkerheden til borgerne. Banken er interesseret i, om fjernvarmeselskabet har penge til at tilbagebetale lånet, inklusive renter. Banken vurderer altså kreditværdigheden af låntager, og ikke om der konkret er et behov, som skal dækkes.
- Kommunernes anlægsinvesteringer finansieres på den måde helt på linje med statens finansiering af anlægsinvesteringer. Folketingets investeringsbeslutninger forelægges heller ikke en bank til godkendelse.

Q9: Indebærer KommuneKredits finansiering en skævvridning af konkurrencen?

A9: Nej. KommuneKredit låner alene ud til offentlige formål på baggrund af et demokratisk mandat. Liberaliseringen af el- og naturgasmarkedet har fx betydet, at KommuneKredit ikke længere yder finansiering til disse områder. Det giver derfor ikke mening at tale om en skævvridning af "konkurrencen".

Q10: Koster lån på markedsvilkår ikke det samme som KommuneKredits lån, når kommunen opkræver garantiprovision af fjernvarmeselskabet?

A10: Garantiprovision er ikke lig med forskellen mellem KommuneKredits og en privat långivers rente. Garantiprovisionen skal alene udgøre en markedspris for garantien til betaling for, at kommunen som garantistiller bærer risikoen for lånet. Garantiprovisionen udligner med andre ord ikke alle de forhold, som er med til at gøre KommuneKredits finansiering attraktiv, jf. Q/A5. Derudover tilfalder opkrævet garantiprovision kommunen og dermed fællesskabet.

Q11: Er det et krav efter statsstøttereglerne, at kommunerne altid opkræver en markedsmæssig garantiprovision?

A11: Der er draget vidtrækkende konklusioner af den såkaldte "Sønderborg-dom" fra primo 2016; konklusioner, som ikke er blevet tilpasset, efter at EU-Kommissionen i juli 2016 har udsendt nye afgørende retningslinjer for støtte til infrastruktur.

- KommuneKredit vurderer, at en kommunegaranti til et fjernvarmeselskab som udgangspunkt ikke vil udgøre statsstøtte, allerede fordi statsstøttekriterierne om "økonomisk virksomhed", "konkurrenceforvridning" og "samhandelspåvirkning" ikke vil være opfyldte. Det betyder, at garantien vil være berettiget støtte, der ikke udgør statsstøtte efter EU-reglerne, og derfor vil det ikke være påkrævet at opkræve garantiprovision.
- Noget andet er, om man efter danske kommunalretlige regler stiller krav om, at kommunen skal opkræve en garantiprovision for at sikre adskillelse mellem kommunens skattefinansierede myndighedsudøvelse og takstfinansierede forsyningsselskaber. Det er en diskussion for sig.

Q12: Hvornår er støtte ikke statsstøtte? Og hvad er lovlig statsstøtte?

A12: Offentlig støtte er i mange tilfælde berettiget støtte, der ikke udgør statsstøtte efter EU's statsstøtteregler, men som anerkendes af EU som ønskelig for at fremme det indre marked og EU's generelle vækststrategi, fx forskellige typer infrastrukturinvesteringer. EU-Kommissionen har i de seneste år præciseret begrebet statsstøtte for at tydeliggøre, hvad der ikke udgør statsstøtte i traktatens forstand.

- Der er seks kriterier, som alle skal være opfyldt, for at der er tale om statsstøtte. Det er bl.a. et kriterie, at støtten skal "true med at fordreje konkurrencen". Når der fx ikke er nogen reel konkurrence på et område (der er tale om et lokalt monopol),

kan en given støtteforanstaltning ikke true med at fordreje konkurrencen, og medlemsstaten har dermed fri adgang til at yde støtten.

- Der er også en række tilfælde, hvor alle kriterier er opfyldt, og der derved er tale om statsstøtte, men hvor der gælder særlige EU-regler om, at støtten alligevel udgør lovlig statsstøtte; det gælder fx støtte til miljøbeskyttelse og støtte til havne og lufthavne.

Q13: Skal man forstå KommuneKredits hørings svar sådan, at man skal undgå at skabe konkurrence på varmforsyningsområdet?

A13: KommuneKredit har ikke en holdning til, hvorvidt et forsyningsområde skal liberaliseres. Det, vi gerne vil oplyse om, er, at KommuneKredit i dag kan yde attraktive lån til bl.a. fjernvarmeselskaberne, fordi lånene indeholder støtte – i form af kommunernes fælles hæftelse. Når KommuneKredit låner ud, viderekaliserer KommuneKredit den fordel.

- Der er tale om berettiget støtte, givet med henblik på at fremme offentlige interesser.
- I forhold til finansiering af fjernvarmeinvesteringer er der tale om støtte, (i) som er besluttet af Folketinget med henblik på at understøtte forsyningsopgaven, og (ii) som er i overensstemmelse med EU's statsstøtteregler; dvs. en type støtte, som kan ydes i alle EU-lande, når der ikke er en reel konkurrence på området.

Q14: Findes der eksempler på støtte til andre typer af infrastruktur?

A14: Støtte til udvikling af forskellige former for infrastruktur sker på en række områder, når det giver økonomisk og samfundsmæssig mening. Et eksempel er jernbaneinfrastruktur. Her er EU-Kommissionen og EU-domstolen netop kommet frem til samme konklusion i en konkret sag om dansk og svensk jernbaneinfrastruktur; nemlig at støtten i form af en statsgaranti er berettiget støtte.

Q15: Ifølge KommuneKredit kan yderligere skridt i medfør af energiaftalen betyde, at KommuneKredit ikke længere kan låne ud. Hvilke tiltag er det?

A15: Det afgørende for, om KommuneKredit kan yde lån til fjernvarmeselskaberne, er, om fjernvarme ud fra en samlet vurdering udgør en offentlig opgave. Stop for nye forbrugerbindinger er blot ét element ud af flere i den vurdering. Man er nu i gang med at pille ved elementerne enkeltvis. Men det er nødvendigt at tænke på den samlede konstruktion, allerede før man tager det første skridt.

- Det næste skridt, der er lagt op til, og som trækker i retning af, at det ikke længere er en offentlig opgave, er at ophæve allerede pålagt tilslutnings- og forblivelsespligt. Et andet tiltag, der indgår i regeringens energjudspil, er en mulighed for at undtage værker og netselskaber fra indtægtsrammereguleringen. Det trækker også i retning af, at det ikke længere er en offentlig opgave.

Q16: Hvorfor er det nødvendigt at skrive ind i lovforslaget, at kollektiv varmforsyning fortsat er en offentlig opgave?

A16: Vurderingen af, om der er tale om en offentlig opgave, er afgørende for, om KommuneKredit kan yde lån inden for rammerne af EU's statsstøtteregele. En bemærkning om lovgivers intention om, at kollektiv varmforsyning fortsat skal være en offentlig opgave, vil være et vigtigt fortolkningsbidrag. Og det vil tydeliggøre, at lovgiver har taget stilling hertil.

Q17: Energi-, Forsynings- og Klimaministeren anfører i sit svar på spørgsmål 48 EFK alm. del 2018-19, at det i sidste ende er EU-Kommissionen, som må vurdere, om KommuneKredits praksis er i overensstemmelse med EU's statsstøtteregele. Har EU-Kommissionen udtalt sig om sagen?

A17: Ministeren vælger i sit svar ikke at tage ansvar for statsstøttevurderingen, men i stedet at henvise til EU-Kommissionen. KommuneKredit er bekendt med, at regeringen har indledt en uformel dialog med Kommissionen om spørgsmål relateret til dette emne. KommuneKredit har imidlertid ikke fået mulighed for at se grundlaget for henvendelsen til Kommissionen, selvom det som nævnt i ministerens svar er KommuneKredit, der foretager statsstøttevurderingen. KommuneKredit mener, at det er afgørende, at Kommissionen vurderer sagen på oplyst grundlag, med inddragelse af KommuneKredit, inden Kommissionen måtte udtale sig om sagen.